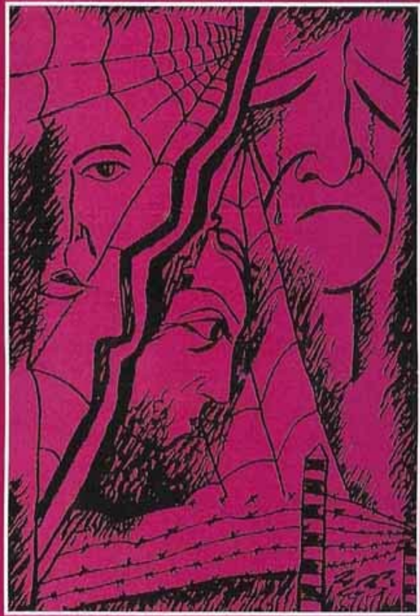

Tofiq Yusif

VƏHŞİLƏR

Tofiq Yusif

V Ə H Ş İ L Ə R

(poema)

Redaktor: Solmaz Kazımova

İki əsrə yaxın erməni məkrinin və ermə-ni vəhşiliyinin həm biz azəri türklərinə, həm bütövlükdə türk xalqına vurduğu mənəvi və maddi zərbələri, həm də başsız başçılarımı-zın, özümüzdən olan erməni xislətli nankor-larımızın xəyanətləri Azərbaycanı param-parça etmiş, soydaşlarımızı neçə dəfə zülüm-zillətə salmışdır. Lakin bizim unutqanlığı-mız, ürəyiyumşaqlığımız və astagəlliyimiz həmişə bu dəhşətləri yaddaşımızdan tez sil-miş, yenə də düşmənə qucaq açmışıq. Belə-liklə Vətən torpaqlarını əldən verə-verə bir küncə qısılmışıq, bir ovuc qalmışıq.

«Vəhşilər» poeması məhz bu ağrı-acıla-rımızdan poetik və satirik dillə bəhs edən samballı bir əsərdir.

O yerlər könlümə yaman düşübdü!..
Hər kəndi bir qızıl binəydi, Allah!
Dönüb Xan Əminin şikəstəsinə
Dağ çayı yenidən dinəydi, Allah!

Bir igid bulaqdan qız qaçıraydı,
Fınxıran köhlənlər od qoparaydı.
Hürküb dağ kəlləri daş uçuraydı,
Kəkliklər gəvənə sinəydi, Allah!

Cənnət timsalıydı isti qucağı,
Güllərin ətrindən məstiydi dağı.
Bağrıma basaydım «Soyuq Bulağı» –
Alışan ciyərim sönəydi, Allah!

Düşəydim bir dəli eşqin izinə,
Aparaydı məni «Cıdır düzü»nə.
«Xarı bülbül»lərin şehli gözünə
Göyün ulduzları enəydi, Allah!

Üzümə dəyəydi çiçək nəfəsi,
Məni uyudaydı bülbülün səsi.
Hər palıd ixtiyar dədə əvəzi,
Hər çinar bir nurlu nənəydi, Allah!

Laçını yenidən heyrət biləydim,
Kəlbəcəri qala—qeyrət biləydim.
Ağdamı yurduma şöhrət biləydim!..
Bu dövran tərsinə çönəydi, Allah!

Cəbrayıl sinəmi yandırıb yaxdı,
Qubadlı, Zəngilan sönmüş ocaqdı.
Füzuli gedəndə ildırım çaxdı—
Çaxan qəzəbiydi, tənəydi, Allah!

Yəqin qəribsəyib küsən yollarım,
Bənövşə yığınım, nərgiz kollarım…
Dağlara uzalı qalan qollarım
Şuşanın yoluna dönəydi, Allah!

Qarabağ! Dolanım başına sənin!
Qurbanam gözünün yaşına sənin!
Qan hopdu dağına, daşına sənin,
Başımıza gələn bu nəydi, Allah?!

* * *

İndi, qardaş, qan ağlayır
        ağlar günə qalan Vətən!
Qarabağın həsrətindən,
        ölənlərin, itənlərin harayından,
                əsirlərin, girovların,

qaçqınların ah-vayından
gözləri dörd olan Vətən!
Şəhidlərin nisgilidir,
qubarıdır
dağlarını bürüyən çən.
Dərdimizin göyüm-göyüm
göynədiyi qabarıdır
Xocalıda yarasından
qan fışqıran yazıq Vətən!
«Hay deyəndə haya çatan»
hanı Qoç Koroğlun sənin?
Niyə belə nankor çıxdı,
niyə belə namərd oldu
öz döşündən süd verdiyin
oğlun sənin?!
Niyə, axı,
çəkib başa çıxardığın
övladların
bu torpağı, daşı deyil,
kürsüləri qucaqlayıb,
boğazları cırılınca
ekranlardan, efirlərdən,
qəzetlərdən bağırdılar?
Nəyə görə qəsdə durub
bu milləti haqqa deyil,

düşmən kimi
qırğınlara, ölümlərə,
zülümlərə
çağırdılar?!
O gün yenə
bığıburma, boynuyoğun
bir pəzəvəng
gurlayırdı mikrofondan
begemot tək.
«Od yağırdı» piy içində
itib-gedən gözlərindən.
«Qeyrət!», «Namus!»,
«Torpaq!», «Vətən!»…
sellənirdi sözlərindən.
Dəm vururdu igidlikdən,
məsləkini, amalını
ölümdən də uca tutan
qoçaqlardan.
Kərəm kimi, Məmməd kimi
qaçaqlardan.
Bu bişərəf nələr dedi,
daha nələr!..
Yəqin «tir-tir əsirdilər»
öz-özünün kölgəsindən
dovşan kimi qorxub qaçan

bu «nəhəng»in doğulduğu
ev-eşikdə tost deyərək
nəşələnən ermənilər.
Kəlmələrin qol-qıçını
sındıraraq tarixlərə
çox «baş vurdu».
Elə bil ki, danıışmadı—
ağzında it boğuşdurdu.
Çıxışının yekununa
çağırış kimi, şüar kimi
həyəcanlı nidaları
yapışdırdı:
«Allah qoysa, qisası da alacağıq!»,
«Allah qoysa, qələbə də çalacağıq!».
Pah atonnan!!!
Sən bundakı üzə bax bir!
Bu sifətin qarşısında
satıl, bülöv, çaylaq daşı
yumşaq şeydir.
Qozbel olan
bunun beli, kürəyi yox,
vicdanıdır, ürəyidir.
Bədbəxt oğlu
nə balıqdır, nə də ki, ət.
Əhsən sənə bu «kişi»də

sırtıqlığa, arsızlığa
tab gətirib,
cırılmayan belə sifət!
Elə bil ki, adam deyil,
düyünləri fır bağlayan
bir kötükdür—
xeyri yoxdur
ha çapılsın, ha yonulsun.
Yazıq alçaq
hara qədər alçalsın ki,
bunun kimi əclaf olsun,
alçaq olsun?!
«Allah qoysa…» – deyən namərd!
Namusunu yeyən namərd!
Bu sözləri deyə-deyə,
öz qınına çəkilmisən.
Vətən səni çağıranda
tülkü kimi
xəlvət yerə əkilmisən.
«Allah qoysa…» – deyən «kişi»,
məgər Allah qoymur səni
namusunu, qeyrətini qoruyasan?!
Məgər Allah qoymur səni
dədə-baba torpağına od vuranın,
boz külünü buludlara sovuranın
gözlərinə qor qoyasan?!

Məgər Allah qoymur səni
Soltan bəyin, Cavad xanın,
Qoç Nəbinin başdaşına söykənəsən?!
Məgər Allah qoymur səni
yağı düşmən gülləsindən
sinəsi od tutub yanan,
yıxılmağı ölüm sanan
qardaşına söykənəsən?!
Bir tıqqıltı eşidən tək,
bir qaraltı görən kimi
dabanına tüpürüb sən
hara belə əkilirsən?!
Səngərlərdə ər igidlər
yarasına buz basanda,
yuxubilməz, kiprikçalmaz
gözlərinə duz basanda,
sən işıqlı «Kafe»lərdə
tuluğuna nələr basdın?!
Öküz boyda cəmdəyini
büllur qədəhlərdən asdın.
Mənliyini, varlığını
konyak, şampan şüşəsindən süzə-süzə,
məşuqənin beş şahılıq şərəfinə
yağlı tərif düzə-düzə
xumarlandın, hallandın sən.

Namusunu, qeyrətini yeyə-yeyə,
ityalamaz yalaqlarda,
yallandın sən.
Bu dünyanın dar günündə,
xalqının ağlar günündə
hələ sənə hay çatmamış,
yüz qapını döyən vaydan
nəslinə bir pay çatmamış
hara belə, hara, axı?!
Səndən özgə, məndən özgə
kim qorusun bu torpağı?!
Belə zülüm görməyibdir
bu Yurd hələ!
Sən elə qaç, əsgər belə…
Tarix boyu
düşmənlərə qurban verdik
Azərbaycan torpağını
bilə-bilə, bölə-bölə.
Öz dədənin gorgahını qoyub qaçma!
Anaların, bacıların,
körpələrin, qocaların
min ahını qoyub qaçma!
Araz çayı yuya bilməz
günahını, qoyub qaçma!
Qaça-qaça Şuşa getdi,

Laçın getdi,
Murov getdi,
Xaçın getdi,
başın getdi,
qıçın getdi…
Daha nəyin qaldı sənin?!
Namusunu, qeyrətini
yağı düşmən öz xoşunla
öz əlindən aldı sənin!
Sonra bu yurdun başına
bu yurd boyda
bir qara daş saldı sənin!
Hansı dağı, hansı kəndi,
hansı yolu, hansı bəndi
erməniylə qabaq-qənşər
vuruşaraq, məğlub olub
verdik, axı!
Allaha da, bəndəyə də agahdır ki,
vəzifəyə, haram pula
qurban kəsdik bu torpağı!
Sənin kimi qeyrəti yox,
gözləri ac, cibləri tox
başımıza başçı olan,
bir əlində buxov, qandal,
bir əlində qamçı olan

başabəla «başbilənlər»
qan selinə atdı bizi.
Sonra keçi qiymətinə
satdı bizi.
Gözlərimiz görə-görə
qrupların, klanların,
qarətlərin, talanların;
gah arxadan, gah qarşıdan,
gah qurğuyla, gah qəsd ilə
güllələnmiş şəhidlərin
al qanları bahasına
harınlamış kalanların
hiyləsinə qurban getdik.
Min zülümlə,
min ölümlə
altı aya azad olmuş səngərləri,
Xankəndinə gedib çatan əsgərləri
beş-on dəyyus, qurumsağın
var üstündə, ad üstündə
boğuşması hesabına
üççə günə erməniyə təslim etdik.
Sonra isə…
Bu beş nəfər, bu on nəfər
Orden, medal, ad aldılar.
Çiyinlərə ulduz qondu,

yüksək-yüksək vəzifəyə
ucaldılar.
Sən ey Tanrı!
Sən ey Vətən!
Sən ey Torpaq!
Dəhşətə bax!!!
Bundan sonra
gedib kimə arxalansın,
gedib kimdən kömək umsun
bu məzlum xalq?!
Şahlarımız bu millətin əzabını
mərtəbələr arasında
pilləkana döndərdilər.
Bir qarın ac, bir qarın tox
ölmə-diril həyat sürən
bu ellərin təknəsinə
zəhər-zəqqum əndərdilər.
Biri gəlib taxta çıxdı…
Moskvanın tutuquşu balasıydı.
«Çal!» – desələr, öz xalqını
ilan kimi çalasıydı.
Və… çaldı da.
Elə bil ki,
qanımıza susamışdı,
kam alırdı faciədən,
göz yaşından…

Kam aldı da.
Dilimizdə nə danışdı bilinmədi.
Gen ağzında bir yumurta ilınmadi.
Bambılıydı zalım oğlu!
Bu Vətənin sinəsinə
çalın-çarpaz dağlar çəkdi.
Gah xalqına «hamam tikdi»,
gah «qoz əkdi».
Taxt-tacına qurban verdi
bu milləti.
Xainlərin caynağında
didiklənmiş
Azərbaycan tarixinə
onun qanlı əlləriylə
ağır-ağır silahlardan
od ələyən mərmilərlə,
ölüm saçan güllələrlə
pərçimləndi
20 YANVAR FƏLAKƏTİ!

Bu dəhşətin qucağında
Biri gəlib taxta çıxdı…
Bu torpağın faciəsi üzərindən
körpü salıb,
kürsüsünü qan üstündə qaldırdı o.

Bir zəhərli xəncər kimi
Xocalını vurub getdi
Azərbaycan torpağının sinəsinə.
Bir az dara düşən kimi
səfəfi tək
götürüldü sarı, göygöz
«dədəsinin» binəsinə.
Xalqı darda qoyub qaçdı.
Bu torpağın altını da,
üstünü də
yedi, yedi, doyub qaçdı.
Gəldi biri…
Söz verdi ki, üççə aya
titrədəcək göyü, yeri.
Heç keçmədi üççə gün də
faş elədi nələr varmış
məqsədində.
Ətrafına qarğa, quzğun,
tülkü-mülkü toplaşdılar.
Leş üstünə daraşan tək
daraşdılar
məmləkətin bədəninə.
Didişdilər, boğuşdular,
ulaşdılar.
İtib getdi
hörmət, izzət, ölçü, mizan.

Gəlib yumşaq kürsülərdə
əyləşdilər
dünənəcən qarpız satan,
nəşə çəkən, «piyaniska»,
yoldan azan,
dədəsinə, nənəsinə quyu qazan.
Üzlərinə nə dedilər yapışmadı.
/Mən onlara otarmaqçün
Bir sürü qaz tapşırmazdım/.
Tapşırdılar bir ölkənin taleyini.
Zavallı xalq!
Dərk etmədin illər boyu
səndən sənə başçı olan
qurumsaqlar sürüsünün kələyini.
Əvvəl-əvvəl bu Vətənin
var-yoxunu taladılar,
doymadılar,
Fağırların az-çoxunu taladılar,
doymadılar.
Azərbaycan!
Nəyin vardı sata-sata
dağıtdılar,
yeyib-içib yata-yata dağıtdılar,
doymadılar.
Qızıl yükü daşıdılar,

yağ içində böyrək kimi
yaşadılar.
Ağız açdı ac mədələr.
Vaqon-vaqon, gəmi-gəmi
neft yedi,
ipək yedi,
kürü yedi,
pambıq yedi,
çaxır içdi,
çörək yedi
bu gədələr
doymadılar.
Sonra növbə sənə çatdı,
ANA VƏTƏN, ANA TORPAQ!
İnsandakı tamaha bax,
vicdana bax!
(***TORPAQ*** satan, ***VƏTƏN*** satan
xainləri, satqınları öləndə də
bağışlamaz qara torpaq!).
Mərdimazar toxumu tək
səpildilər
bu millətin arasına.
Zəhər kimi töküldülər
adamların dərddən, qəmdən
qaysaqtutmaz yarasına.

İddiası Allahlığa gedib çatan,
içlərində tülkü yatan,
nə uçuğa suvaq olan,
nə yırtığa yamaq olan
yaramazlar.
Tamahı çox, ağlı azlar
kal armud tək tıxcandılar
boğazına bu millətin.
İt qanına döndərdilər
ruzisini məmləkətin.
Qardaş doğma qardaşına
düşmən oldu, güllə atdı.
Bu səngərdə ata yatdı,
o səngərdə oğul yatdı.
Manqurt kimi
buz bağlayıb dondu idrak,
dondu duyğu key başlarda
Azərbaycan ocaq-ocaq qaralırdı,
oymaq-oymaq dağılırdı,
oba-oba sökülürdü.
Yarasından qan sellənən
pələng kimi can verirdi
gah içindən onu didən,
gah çölündən onu yeyən
savaşlarda.

Dərdli Bakı çevrilmişdi
əclafların hiyləsindən,
riyasından don geyinmiş
siyasətin cəng yerinə.
Bu alçaqlar üzdə güldü,
arxadasa quyu qazdı
bir-birinə.
Gəncə oldu qanlı meydan!
«Oğul» – deyib, bəslədiyin
namərdlərin dırnağıyla
qəmli sinən dönə-dönə
parçalandı, Azərbaycan!
Qanlı qardaş qırğınına
bais olan canavarlar
sümürdülər yazıq xalqın
al qanını çanaq-çanaq.
Onlar üçün yüksək kürsü,
haram dövlət,
hakimiyyət
hər şey idi,
bu millətsə bir oyuncaq.
İndi sizə nə deyim mən?
Zaman-zaman vurduğunuz yaraları
bu ellərə vurmayıbdır
heç bir düşmən.

Ciyərimin başı yandı!
Göz yaşlarım döndü selə!
Ürəyimi parçalayan kədərimi
O, illərdə yazdım belə:

Çox əzab daşıyıb bu yurd, bu diyar,
Başdan zurna çalıb hərə bir cürə.
Xalqın taleyini tapşırıbdılar
Xalqın dərisini soyan kəslərə.

Pul meydan sulayıb,cövlan eyləyir,
Günahsız qanları pulla yuyurlar.
Hər kim nə istəsə yazır, söyləyir,
Buna da «Aşkarlıq» adı qoyurlar.

Vəzifə başında yenə oğrular,
Yenə də iş görür hiylə, fırıldaq.
Nə qədər ortada pul var---hesab var,
«Həmin dəyirmandı, həminki çax-çax».

Buxova salınıb ədalət, düzlük,
Qeyrətli ürəklər salamat qalmır.
Müdir kürsüsündə əyləşən «3»-lük
«10»-luğu, «100»-lüyü vecinə almır.

Buyryq qulu olan möhürlü «nər»lər
Qeyrəti, namusu ağır yük bilir.
Qəfəsə salınır pələnglər, şirlər,
Tülküyə, çaqqala meydan verilir.

Xalq suya möhtacdır, havaya möhtac,
Yalanlar doğrunu boğazdan asır.
Boğur kasıbları, boğur ehtiyac,
«Arxalı köpəklər yenə qurd basır».

Bu necə yaşayış, bu nə həyatdır?!
Yoxsulluq içində çırpınır bəşər.
Çəmən həmin çəmən, at həmin atdır,
Yalnız hörüyünü dəyişdiriblər.

Analar ümidi bükür sözünə
Qundaqda körpələr kiriyə bəlkə.
Ət, süd əvəzinə, yağ əvəzinə
Verilən vədləri yeyir bir ölkə.

Tükənib hər şeyin barı, bəhrəsi,
Bərəkəti qaçıb zəminin, çölün.
Alınıb dilindən haqq deyən səsi,
Beli yağır olub bu boyda elin.

Bu necə ölkədir, bu necə qanun?
Zülümdən, zillətdən niyə doymurlar?!
Allaha şükür ki, hələ kasıbın
Aldığı nəfəsə vergi qoymurlar!

Namərdlər baş olub başsız ölkəyə,
Hərrac bazarında Vətən torpağı.
Sonra da deyirlər: «Bu millət niyə
Dilənçi kökündə yaşayır, axı?».

Ağlayır Vətənin torpağı, daşı,
Gözümüz kor olub, görmürük, nədir?
Bizim «başbilənlər» sağlıqda «yaxşı»,
Öləndən sonrasa «xalq düşməni»dir.

Sapı özümüzdən baltalar iti,
Meşədə meşəlik qalmayıb daha.
İtirib namusu, yeyib qeyrəti,
Ümid bağlayırlar «Qadir Allah»a.

Qoşulub dartırıq nə yükləsələr,
Dillər qıfıllıdır, ayaq buxovlu.
Bürünüb ***«YANVAR»***a çox dəhşət gələr,
Gələr bu millətin faciə yolu.

Şəhidlər ***«AZADLIQ»*** himnini çalar,
Oyanmaz qeyrətlər vuruş səsinə.
Mənim ürəyimi yarıb açsalar
Bənzər «Azərbaycan xəritəsi»nə

* * *

Belə-belə
haram əllər haram qatdı
aydan arı, sudan duru
bu torpağın halal, təmiz
çörəyinə, havasına.
Xalqın igid oğulları
cəbhələrdə qan tökəndə
par-par yanan salonlarda
çoxsifətli deputatlar
çıxmışdılar
var uğrunda, mal uğrunda,
mənsəb, şöhrət, yal uğrunda
yaxacırma davasına.
Sən bunların birisinə
bir vəzifə versən əgər
ayağını yalar, vallah!
Bir adamda neçə ürək,
neçə vicdan,

neçə namus,
neçə sifət
olar, Allah?!

* * *

Sifət təngə gəlmir, sifət yorulmur,
Tükənmir üzdəki süni boyaqlar.
Bunlara baxanda inanmaq olmur
Adamda bir ağız, iki dodaq var.

Çəkməz xalq dərdini, el xiffətini,
Gah yalan ağlayar, gah yalan gülər.
Beləsi bir anda öz sifətini
Kirli dəsmal kimi dəyişə bilər.

Qoyasan kürsüdən yağlı söz deyə,
Özündən «qəlbiyə» kənizdir, kəniz.
O qədər üzü var.. ikiüzlüyə
Min dəfə şükürlər etməliyik biz.

Gözü ayağının altını görməz
Yerindən bircə mıx yuxarı qalxsa.
Danışan kukladır, qurama bir səs,
Yazılıb-pozulan lentdirmi yoxsa?!

Çapan yarışında yer tutub öndə—
Bu gün yıxdığına sabah əl çalır.
Ona da, sənə də insan deyəndə
Adam öz gözündə enir, alçalır.

«Uzun ətəklər»ə əli çatmasa
Göylərdə Günəşi, Ayı danar o.
Yaltaqlıq etməyə adam tapmasa,
Evdə arvadına yaltaqlanar o.

Tora salmaq üçün fağır milləti
Sifətlər pərdədir, sifətlər bəlgə.
Faş olsa bunların məkri, xisləti
Qurban kəsəcəyik düşmənə bəlkə?

Kürsüdə ilan tək qıvrılıb yatır,
Tamah tuluqları özləri boyda.
Elə bil sifət də törəyib artır—
Say yoxdur bunların üzləri sayda.

* * *

Namusunu itə atan,
qeyrətini, vicdanını
pula satan
«başbillənlər»;

Öz yurdunun çörəyinə
nankor baxıb, daş bilənlər;
Baş yerinə çiyinlərdə
balqabağı gəzdirənlər;
Dədəsinin, babasının gor evini,
öz kökünün, öz nəslinin sümüyünü
yağıların tapdağında
əzdirənlər;
Qızıl dolu,gümüş dolu
tabaqları
yeddi arxa dönəninin
tamahları bəs edincə
dörd yanına düzdürənlər;
Xarici pulxanalarda
dəftər-kitab açdıranlar;
Əsgərlikdən oğurlayıb
övladını vətənindən qaçdıranlar
bu torpağın tarixini qazmaq üçün
düşmənlərin əllərinə bel verdilər.
İllər boyu
erməninin hiyləsiylə
bu diyarda qan üyüdən
dəyirmana su tökdülər,
yel verdilər.
Əvvəl-əvvəl

daşnakların saman altdan
su yeridən fitvasıyla
İrəvandan Xankəndinə
fitnə, fəsad, kin selləndi.
Pusqu quran, quyu qazan
zinaların tələsindən
Sumqayıtın qucağına
qan çiləndi.
Bakı oldu qan dənizi.
Ayıltmadı bunlar bizi.
Bilmədik ki, Moskvada
Raisanın «saqqızını oğurlayıb»
Qarbaçovun qazanına
bu «mələyin» əlləriylə
briliyantlar doğrayıblar.
Ağanbekyan «Humanite»də
Qarabağın dünəninə, bu gününə
şər-şəmətə, böhtan atdı—
duru suya haram qatdı.
Biz lal olduq!
Lalayanlar,
Balayanlar
soyumuza, kökümüzə balta çaldı,
bir millətin tarixini
qıxmalayıb qamqalaq tək

«Ocaq» çatdı.
Biz kar olduq!
Namusları beh-bazarlı
Silva kimi arvadları
boynumuza kəmsik saldı.
Biz kor olduq!
Zəhərləri diş altında tuluq olan,
erməninin qulu olan
satılmışlar
Əfi ilan sürüsü tək
töküldülər üstümüzə,
biz tək qaldıq.
Yavaş-yavaş
silahlara əl atıldı.
Raket, mərmi uğuldadı,
tank dilləndi, top uladı…
Belə-belə, gündən-günə
Vətənimin torpağı da,
dənizi də,
ağacı da,
aranı da,
yaylağı da,
körpəsi də, qocası da
ermənin əllərilə güllələndi.
İndi isə…

Dərə dolu selləriynən
Qan-yaş tökür dağlar indi.
Əsir düşən çəmənlər də,
Çiçəklər də ağlar indi.

Bu, nə zülüm, bu, nə sitəm?!
Ürək—zədə, kədər—çitəm.
Olmalıykən iki didəm
Kor olub bulaqlar indi.

Nalə çəkir göyüm, yerim,
Çovğun olub dərdi—sərim.
Heşan olan qəbirlərim
Ürəyimi dağlar indi.

Bu torpaqda qor uyubdu,
Ərlər onu qoruyubdu.
Həsrət çəkib quruyubdu,
Yetim qalan bağlar indi.

Demə: «Babam Qorqud olub»,
Demə: «Atam Boz Qurd olub».
Ölənlərim qol-bud olub,
Nə gündədir sağlar indi?!

Hayımıza yoxdur bir hay,
«VƏTƏN!» – deyib, üzüldük day.
Tərtər, Zabux, Bərguşadçay
Gözlərimdən çağlar indi.

Didərginə yay da qışdır—
Bu, bir Allah qarğışıdır.
Xan Araza qan qarışdı—
Suyu matəm saxlar indi.

Hanı nər igidlər, hanı?!
Cəng bürüyə bu meydanı.
Cavanşiri, Səttarxanı
Gözləyir torpaqlar indi.

* * *

Elə bil ki,
indi bizdən perik düşüb
nəyimiz var.
İtib gedib müqəddəslik,
külə dönüb qeyrət, vüqar.
Varaqla sən tarixləri
varaq-varaq,
Hər günündən vay tökülən

aylara bax, illərə bax!
Ötən əsrin yarısından
üzü bəri
görün nələr törətməyib
bu erməni vəhşiləri?!
Görün necə zillət çəkib,
necə ağlar günlər görüb
Od Yurdunun nəsilləri!
O zaman da bu vəhşilər
odda qızmış süngülərlə
Nəcəf[1] kimi aşıqların,
neçə-neçə
ağsaqqalın, ağbirçəyin
xaç çəkilmiş çılpaq, üryan
kürəyinə
odlu, qaynar samovarı bağlayıblar.
Sinələri parçalayıb,
anaların bətnindəki
körpələri çıxararaq doğrayıblar.
Uşaq yaşlı gül qızların,
gözü yaşlı xanım-xatın gəlinlərin
ətürpədən naləsinə
qəh-qəh çəkib,

[1] Aşıq Ələsgərin şəyirdi Daşkəndli Aşıq Nəcəf (1876-1918)

süzərək «Rus arağı»nı
başına bir qədəh çəkib,
namusunu, ismətini
əclaf kimi oğrayıblar
bu alçaqlar!
Azərbaycan övladını
«Türkdür!»--deyə,
diri-diri, tikə-tikə
parçalayıb,
sonra isə buğum-buğum, əza-əza
doğrayıblar.
Sonra isə əzaları
qızıl pula satanlardı:
bu alçaqlar!
Özgəsinin dədə-baba torpağını
qan gölünə qərq eləyib,
bu qan üstə əqrəb kimi
yatanlardı bu alçaqlar!
Toy günündə «dığa»lara
gətirilən «harsın»ların
ayaqları altda yıxıb,
Yurdumuza dayaq olan,
başımıza papaq olan
igidlərin başlarını
qurbanlıq tək kəsənlərdi;

Girov düşən kişilərin
gözlərinin qarşısında
qadınların döşlərini
kəsənlərdi bu alçaqlar!
Meyidlərin dişlərini
sökənlərdi bu alçaqlar!
Şəhidlərin gözlərini
tökənlərdi bu alçaqlar!
Ta qədimdən bu günədək
doğma, ulu obamızın qucağına
qanımızı axıdaraq
ovuc-ovuc içənlərdi bu alçaqlar!
Əsirlərin bəbəyinə neştər soxub
çıxarmaqdan doymadılar!
Min əzabla, min dəhşətlə
qolu, qıçı sındırılmış,
qan içində çırpınaraq
qurban gedən ərənlərin
cəsədini təhqir edib,
burun, qulaq… qoymadılar.
Ürəkləri soyumadı sağlar ilə.
Meyidləri qalaqlayıb
od vurdular!
Beşiklərdə mışıl-mışıl
mürgüləyən

körpə-körpə uşaqları
süngülərə keçirdilər,
iri dəmir borularda,
qazanlarda qovurdular!
Neçə oğul-qızımızı
özlərinə qazdırılan xəndəklərdə
diri-diri basdırdılar.
Kişiləri xiristian
xaçlarına mismarlayıb,
arvadları saçlarından
asdırdılar.
Qış küləyi
yalquzaq tək ulayanda
buzu qırıb, su altında
müsəlmanı dondurdular.
Körpələri, qocaları
məscidlərə, komalara
dolduraraq yandırdılar.
Neçə-neçə bataqlığın,
neçə-neçə quyuların
diblərində
cəlladların baltasıyla
qətlə yetən
qalaq-qalaq, yığın-yığın
soydaşımın sümüyü var.

Hansı yandan bu torpağı
adam boyu qazsan əgər
erməninin başımıza
gətirdiyi min-min dəhşət
üzə çıxar.
Yer altından su yerinə
qan fışqırar!
Ölənlərə toxunmayın!
Toxunsanız,
yaraların ağrısından
min-min cəsəd dilə gələr,
can qışqırar!
Xıncımlanmış, ovxalanmış
sümüklər də nalə çəkər!
Şəhidlər öz hallarını
görsə əgər,
diri ikən mil soxulmuş,
bıçaq deşmiş
gözlərindən alov tökər!
«Qisas!» – deyər meyidlər də!
«Qisas!» – deyər şəhidlər də!
«Qisas!» – deyər göy də, yer də!
Bizim üçün, tarix üçün
görk yaşayır qəbirlərdə.
Unutmayın, ey insanlar!

Unutmayın, müsəlmanlar!
Erməninin məkri ilə
zaman-zaman
Yer üzündə haqq boğulub,
şər qüvvələr baş qaldırıb,
oyanıbdır.
Zülüm Ərşə dayanıbdır!
Bu dünyaya gəlib onlar
goreşən tək
qan sümürə, gor dağıda,
qəbir eşə.
Vəhşilər də nifrət edər
hər addımı qan qoxuyan,
ölüm saçan bu vərdişə!
Vəhşi elə vəhşi olur…
Vay o günə
insan oğlu insanlıqdan
üz döndərib,
bunlar kimi vəhşiləşə!
İnanmışam erməninin törətdiyi
dağ götürməz, daş götürməz
dəhşətləri, zülümləri
gözlərimlə görən andan,
Allah hələ xəbərsizdir
yediyi qan,

içdiyi qan,
varlığı qan
bu millətin yer üzündə
varlığından!
Biz bələkdə körpələrə
süd qoxulu lay-lay deyib,
gül qoxulu bayatıyla
beşikləri bələyəndə;
məhəbbəti, sədaqəti,
təmizliyi, səxavəti
uşaqların ruhlarına çiləyəndə;
onlar bu vaxt şeytan,
xortdan,
cəllad,
qatil…
neçə-neçə xof doğuran
adlar tapıb,
«Türk» sözünə calayaraq
körpələri qorxudublar.
Bilə-bilə uşaqları
kin, küdurət, qisas, nifrət
zəhəriylə qoxudublar.
Biz, dərisi qalınlara,
mərifətdən, qanacaqdan
dışarıda qalanlara,

ürəkləri, beyinləri
yalınlara
«Qanmaz!» – dedik.
Onlar isə erməninin qanmazına
«Türk!» – deyərək bağırdılar.
Bizlər itin balasını
«İt küçüyü» çağıranda,
onlar qəsdən
«Türk balası» çağırdılar.
Elimizə, obamıza,
dədəmizə, babamıza
təhqir dolu, söyüş dolu
yağdırılan söz qalmadı.
Xərçəng oldu, vərəm oldu
kif bağlamış içlərində
Azərbaycan övladının daşıdığı
türk soyadı?
Yalanları, böhtanları
haqq üzükməz dillərinə yapışdırıb,
özlərinin törətdiyi
vəhşiliyi, qəddarlığı
adımıza yazıbdılar.
Dünən, bu gün
daş üstündə, mis üstündə
Yer üzünə canlı hələ

gəlməmişdən—
Adəmdən də, Həvvadan da
o tərəfə gedib çıxan
özlərinin tarixini qazıbdılar.
Nəhəng «Böyük Ermənistan»
dumanında azıbdılar.
Daş dövründə, tunc dövründə
guya yalnız onlar imiş
bu dünyanın sahibləri.
İnsanlarsa
bu günlərə uzaq-uzaq
ulduzlardan gəlibdilər.
Sonra isə
torpaqları, ümmanları
erməninin qucağından zorla alıb
qitə-qitə, sərhəd-sərhəd
bölübdülər.
Həya bilməz, ardan uzaq
bu naxələf ermənilər
neçə kərə
millətlərə atdıqları
şər üstündə qırılıblar.
İnsan qanı sümürməyə həris olan
mığmığa tək
əziliblər, yox olublar.

Ancaq yenə bu əclaflar
çayır kimi yeri cırıb,
ordan-burdan dikəliblər.
Quyruq altda ömür sürən
gənə kimi
törəyiblər, çoxalıblar.
Bir az keçib…
Unutmuşuq başımıza gələnləri.
Unutmuşuq diriləri, ölənləri.
Unutmuşuq yerimizi, göyümüzü
şırımlayan,
ölüm yüklü buludlardan
şaqqıldayan ildırımı.
Unutmuşuq hər daşına
müsəlmanın qanı hopmuş,
erməninin əməlindən
yarğanlaşan
qanağızlı sıldırmı.
Unutqanlıq azarına tutulandan
başlanıbdır biz millətin
soyqırımı.
Unutmuşuq Şamaxının
qan selində batıb gedən,
yetmiş neçə il ötsə də
qanı hələ qurumayan daşlarını.

Unutmuşuq Bakı, Gəncə…
daha necə
kənd, şəhərdə erməninin
doğradığı,
sonra isə küçələrdə qalaq-qalaq,
təpə kimi topladığı
müsəlmanın başlarını!
Unutmuşduq
ulumuzun uyuduğu gorgahı da.
Biz az qala
unutmuşduq Allahı da!
Qardaş, daha
bizim kimi bir millətə
Yaradanın dönə-dönə göstərdiyi
görkü bəsdir!
Bir ürəyi iki bölən
Araz adlı dərdimizin
üzərindən saldığımız,
sonra isə
əlimizlə kərpic-kərpic sökdüyümüz,
yağılara ərməğan tək verdiyimiz
körpü bəsdir!
Gavurların od vurduğu
Azərbaycan tarixinin
yandırılmış illərindən,

aylarından, günlərindən
qopub qalxan,
gözümüzü kor eləyən,
qəlbimizi pörşələyən
bürkü bəsdir!
Yer üzündən silmək üçün
diri-diri, tikə-tikə doğradılar
türkü, bəsdir!
Bəsdir daha ölkəmizin sərvətini
taladılar ətək-ətək!
Dinmədikcə qudurdular
babaları Dro, Mıştok,
Hamazasp tək, Andronik tək.
Burunları ovulmadı.
Bu vəhşilər öz vaxtında
dilbərüzlü yurdumuzdan
qovulmadı.
Caynaqları kəsilmədi.
Buna görə başımızın üzərindən
vay gətirən bayquş səsi
əksilmədi.
Müsəlmanın al qanını
ovuc-ovuc, çanaq-çanaq içdiyindən
«Tayqulaqlı Adronik»ə
dastan qoşub, heykəl yapıb,

bir əzəmət qalası tək,
«Xalqın əsil balası» tək
qəhrəmana döndərdilər.
Belə «Milli Qəhrəman»lar
neçə türkün ocağına
dərd əndərib, qəm calayıb,
söndürdülər.
Ha dad döydü biçarə xalq!
Harayına hay vermədi
bizdən olub erməniyə oxşayanlar—
yumşaq, rahat kürsülərdə
təkəş-təkəş oturanlar.
Hay vermədi
bu millətin dərisinə saman təpib,
şərəfinə toxunanlar.
Amma bunlar
bir erməni «dığa»sının
Yurdumuzun paytaxtına
dönüşünü eşidən tək
ayaqyalın, başıaçıq
yüyürərək
əllər üstə gətirdilər.
Nə istədi, nə buyurdu
həmin anda yetirdilər.
Mən bilmirəm niyə belə

biz tez əydik düşmənlərə
boyunduruq samısından
yağır olmuş minnət yüklü
boynumuzu?
Niyə, axı,
toyumuzdan əziz tutduq
«axçi»lərlə «kirvə-kirvə
oynumuzu»?
Niyə, axı,
bizim şahlar
harda yaxşı dağımız var,
harda güllü bağımız var,
harda doğma şəhərlər var,
harda nurlu səhərlər var,
harda ləziz bir tikə var,
harda «yağlı vəzifə» var…
erməniyə tapşırdılar?!
Onlar isə parazit tək
dərimizdən yapışdılar.
Ona görə
bu günlərə qaldı millət.
Ona görə
qismətimiz oldu bizim
zülüm, zillət.
Ona görə inləyirik
əclafların tapdağında.

Ona görə
nifrətini qazanmışıq
«Ana!» – deyə, hay-küy salıb,
guya candan sevdiyimiz,
son günlərdə beşdən biri
pay verilmiş
torpağın da!
Ona görə
öz yurdundan perik düşən
milyondan çox qaçqınımız,
köçkünümüz zülümdədir.
Ona görə
təkcə bizim atalar yox, analar yox,
cavanlar da, körpələr də
ağrısını, acısını dadıb bilir
ölüm nədir, zülüm nədir!
Ona görə
neçə ildir tamarzısı olduğumuz
göy meşələr, uca dağlar
qurban getdi!
Ona görə
dövrəsində kef məclisi qurduğumuz,
sonra isə namərd kimi
girov qoyub qaçdığımız
coşqun çaylar, gur bulaqlar
qurban getdi!

* * *

Həsrətindən göynədiyim
A dağ, qurbanın olaydım!
Dodağından öpəydim kaş,
Bulaq, qurbanın olaydım!

Arzularım sellənəydi,
Çəmən-çiçək tellənəydi.
Uşaqlığım yellənəydi,
Budaq, qurbanın olaydım!

Sizdən ayrı neydir səsim,
Təngiyibdir gur nəfəsim.
Üşüyəndə əsim-əsim,
Yarpaq, qurbanın olaydım!

Nə müddətdir yol gözləyən,
Külə dönüb öləziyən,
Kösövündə dərd gizləyən,
Ocaq, qurbanın olaydım!

Ömrümüzdən qışdır keçən,
Ürəyimdə qışlayır çən.
Yollarında qış mələyən,
Yaylaq, qurbanın olaydım!

Yaramızdan sızılır qan,
Ağla, könlüm, sızılda, yan!
«VƏTƏN!» – deyib, sızıldayan,
Dodaq, qurbanın olaydım!

Yadırğayıb toy-düyünü,
Sinəsində qəm üyünür.
Səni qurban verən günü,
Torpaq, qurbanın olaydım!

* * *

Deyin, indi hardan alaq
Nuru kimi pələngqeyrət,
aslanürək bir paşanı?!
Türk eşqiylə, türk oduyla,
ürəyindən havalanan
milli qeyrət vulkanıyla
lərzə sala bu dünyanı!
Qan-qadaya yerikləyən
erməniyə tanıtdıra öz həddini.
Poladüzlü qılıncından iti olan
qəzəbiylə, nifrətiylə
qoruya göz bəbəyi tək
Osmanlının sərhəddini.
Yatdıqları qəbirlərə yalvaraqmı

sıyırsınlar xəncər kimi
Tələt bəyi, Cavad xanı?!
Bəlkə onlar
yarasına məlhəm qoya
it ağzında çeynənilən bu məkanın?!
Azərbaycan ellərini
erməninin taunundan xilas edən
Abbasqulu bəy tək bəylər,
Pənahoğlu Məhərrəmlər,
Ələkbərlər,
Fətullah tək,
İbrahim tək,
ərlər hanı?
Ənvər Paşa, Camal Paşa
dağıdardı qan üstündə cövlan edən
bu dövranı.
Kəlbalı xan, Cəmşid ağa
bilsəydilər dərdimizi
gorgahların yaxasını cırardılar,
yerlərindən pələng kimi durardılar!
Yüz il öncə qurduqları
bir divan tək haqq divanı
qurardılar.
Elə bil ki,
yoxa çıxıb ər kişilər—

nakişilər kişidən çox.
Mərmərlənmiş divarların,
xalçalanmış otaqların,
meşinlənmiş qapıların
o üzündən bədbəxt xalqın
naləsini eşidən yox!
İllər ötür…
Özümüzə gəlmirik biz.
İllər ötür…
Xeyrimizlə şərimizi
bilmirik biz.
İllər ötür…
1905-ə qədər,
1905-dən sonra
qara geyib günlərimiz,
dağ çəkilib sinəmizə.
Bu zülümlər, bu sitəmlər
görk olmadı niyə bizə?!
1914 – vəhşət!
1915 – dəhşət!
1916-da,
1918-də
erməninin qan süzülən caynağından
Ərzurumda, Ərdəhanda,
Bayburdda, Ərzincanda,

Qars elində,
daha necə türk yurdunda
nələr çəkdi yazıq millət!
1920—haray!
Bir tərəfdən bolşeviklər,
bir tərəfdən daşnakların
it sürüsü quduz kimi
bu torpağın ürəyinə
əkdilər dərd, səpdilər vay!
1937,
1948-də,
1949-da
Dərələyəz, Vedibasar,
Zəngibasar,
Göycə…kimi
neçə-neçə ata-baba mahalımız
viran oldu, yetim qaldı.
İrəvanın, Zəngəzurun
mavi, təmiz göylərini
Allah bilir, neçənci yol
tüstü basdı, duman aldı.
Torpağımın dərisini neçə yerdən
para-para doğrayaraq
köşə kimi sırım kəsib sıyırdılar.
Başımıza qapaz salıb,

əlimizdən aldıqları torpaqlarla
özümüzü özümüzdən ayırdılar.
Xəncər kimi
yurdumuzun ürəyinə soxuldular.
Müftə torpaq, saxta vətən
azarına yoluxdular.
Naxçıvan tək doğma diyar
gözümüzdən iraq duşdu.
Dilicandan, İçevandan,
daha necə nur məkandan
ayağımız qaçaq düşdü.
Sən bir, qardaş,
xəritəyə diqqətlə bax.
Gör bir necə
tikə-tikə doğranıbdı
beş il, on il bundan öncə
bütöv olan
bu ***ANA YURD, ANA TORPAQ!***
Şaumyanın, Mikoyanın,
daha necə vəhşi «…yan»-ın
qara, çirkin niyyətilə
binəva xalq baş götürüb
öz yurdundan, öz elindən
qaçqın düşdü, köçkün düşdü—
bir obadan yüz obaya
dağıldılar.

Boz çöllərdə, meşələrdə,
ilanmələr güşələrdə yaşadılar.
Yeri qazıb, torpaq altda
yığıldılar—
ömr etdilər diri ikən
«qəbirlərdə».
Ümid yandı, külə döndü
səbirlər də.
Qiybət, yalan yağmurunda
dil-dil ötən dillərimiz
lal oldu, lal!
Yediyimiz, içdiyimiz dərdi-məlal.
Millət dərdi, Vətən eşqi
itib-batdı tamah adlı
bəlamızın kəsafətli quyusunda.
Xorna çəkdik
bağrı yanıb kösövlənmiş
bu torpağın üstündə yox,
gözümüzə pərdə tutan,
beynimizi iflic edən
boş vədlərin, xəyalların
uyğusunda.
Başımızın üzərində qıyya çəkən
raketlərin ölüm saçan nəfəsindən,
yeri, göyü silkələyən

tank səsindən, top səsindən
nə diksindik, nə ayıldıq.
Hələ bunlar azmış kimi
günahkar da biz sayıldıq.
Kafərlərin noxtalayıb, palanlayıb
mindikləri nəfsisıyıq ölkələrdə
yaradılmış üfunətli
çamırlığa bulaşıbdır
dünənimin qan yaddaşı.
Neçə ildir
təzdən yenə tuğyan edir
əsrlərdən keçib gələn,
müsəlmanın varlığına
yönəldilmiş din savaşı.
Gəl, hardasan Nuru Paşa?!
Xəlil Paşa, Veysəl Paşa,
Qarabəkir, Mürsəl Paşa…
Niyə, axı çevrildiniz soyuq daşa?!
Gəlin, görün Azərbaycan
nə gündədir?!
Gəlin, gəlin, başa salın
namusunu pula satan alçaqlara
TORPAQ nədir, ***VƏTƏN*** nədir!
Göycə yenə ağlar qaldı!..
Dədə Qorqud boylarından

baş götürüb, boy göstərib
buludları ətəkləyən
ulu-ulu dağlar qaldı!
Ölən öldü – can qurtardı,
diri ikən ürəkləri ölüb gedən
canlı deyil, bir gəzərgi ağrı olan
sağlar qaldı!
Topxanada bir ağacın
harayına dözməyən xalq
XOCALININ
Allahı da pörşələyən
naləsinə dözdü necə?!
Bu millətin taleyində
qeyrətsizlik, namussuzluq
damğası tək
«Axır-məhşər gün»ə kimi qalacaqdır
sızım-sızım sızıldayan
o bir gecə!!!
Qaysağını qoparım mən
ürəyimdə göz-göz olub,
qövr eləyən
Laçınınmı, Şuşanınmı yarasını?!
Vəzifə, var tamahıyla
boğuşanlar sürüsünün qəsdi ilə
Ağdam qurban gedən zaman

qurban verdik
bu Vətənin ürəyinin parasını!
İllər boyu zülüm çəkib
kərpiç-kərpic tikdiyimiz
dam-daşımız yağmalandı.
Əlimizin qabarıyla yığdığımız
daş-qaşımız yağmalandı.
Qoynumuzda od qalandı.
Erməniyə Qarabağdan
neçə dəfə böyük olan
«Qarabağlar» bağışlandı.
Lənkəranda «Talış-Muğan Respublikası»
alqışlandı.
Gəncə oldu ayrı «xanlıq».
Qazaxdan ta Bakıyadək,
o tərəfdən
Zaqatala, Qax, Balakən,
bu tərəfdən
Ağcabədi, Bərdə, Tərtər—
hərəsi bir hökmranlıq!
Bu ölkəni basıb, əzdi
soyğunçuluq, qudurğanlıq!
Yaratdılar neçə banda,
neçə dəstə!..
Düşmənlərin əvəzinə töküldülər

bu biçarə xalqın üstə.
Adamları öz evindən perikdirib
var-yoxunu talamağa
fürsət güdən «öz ordumuz» – bu dəstələr
özümüzdə xof yaratdı.
Düşməndən çox öz əlimiz
özümüzü sökdü, satdı.
Pul artdıqca, tamah artdı.
Nəfs işlədi dərinlərin dərininə.
Silah satıb doymadılar,
başladılar erməniylə döyüşlərdə
şəhid olan igidlərin—meyidlərin
alverinə.
Haram pullar kisə-kisə çoxaldıqca
gözlər qızdı, əməl azdı.
Siz bir görün
tamah gəlib hara çıxdı?!—
arvadını, bacısını
pula satan bişərəflər
pul xətrinə
bir səngərdə döyüşdüyü,
bir dolçadan su içdiyi
yoldaşının kürəyinə güllə sıxdı!
Sonra isə…
Bu namussuz «dada çatdı» –

ermənıyə neçə milyon
pul verərək alıb güya
itkin düşmüş övladının
cəsədini tapmaq üçün qurban deyən
atalara, analara, oğul deyil,
kürəyindən güllələnmiş
meyid satdı.
Belə namərd bizdəndirsə
biz öləsi bir millətik!
Gərək daim qan-yaş axa gözümüzdən!
Düşmənlərlə bacarmağa nə var, axı?!
Sən, İlahi, bizi qoru özümüzdən!
Deyiblər ki,
Yaradanın səbri gendir—
gec-tezi var.
Harda olsa tutacaqdır
xainləri tökülən qan!
Biz nə hala saldıq səni,
necə yazıq günə qoyduq
Qoca Şərqin gündoğarı,
AZƏRBAYCAN!

* * *

Bu gün ömür bir qovğadır,
Dünya yaman qasırğadır.

Sevgimizə qadağadır
Tamahımız, Azərbaycan!

Bu, vuruş yox, badalaqdı,
Gözümüzdən bulaq axdı.
Gecəmiz yas, bədayaqdı
Sabahımız, Azərbaycan!

Tarixin qan yaddaşıdır—
Bu savaş din savaşıdır.
Girov qızın göz yaşıdır
Günahımız, Azərbaycan!

Düz qəddimiz dördqat olub,
Ölüm bizə nicat olub.
Məkrimizdən çat-çat olub
Gorgahımız, Azərbaycan!

Yağan qəmmi, yağışlarmı?
Bizi tutub qarğışlarmı?
Bu milləti bağışlarmı
Allahımız, Azərbaycan?!

* * *

Ürəyimin qəmlə silə hönkürtüsü
        sızıldatdı məni belə.
Gah yandırdı, gah göynətdi,
        gah ağlatdı məni belə!
Bilirəm ki,
      hər gecənin nurla dolu
            bir gündüzü,
                  hər dərdin bir əlacı var.
Bir gün gələr
        şəhidlərin axan qanı
 Vətənimin yaralanmış
        ürəyinə məlhəm olar.
 O Yurdda ki,
      şəhid gedən oğullar var,
                bütün dünya dağılsa da,
                          o Yurd yaşar!

* * *

Şəhidlik—ölümün həsəd zirvəsi,
Şərəfsiz ölümlər zülümdür, qardaş!
Şəhidlik—Allahın əzizlərinə
Qıydığı ən gözəl ölümdür, qardaş!

Şəhidlər ölümü şöhrətə salar,
Yüz il yaşasa da ər olmaz gədə.

Ölümün pisi də, yaxşısı da var—
Ölüb Koroğlu da, Keçəl Həmzə də.

İgid bir yol ölər, qorxaq min kərə,
Namərdlər tamaha satdı torpağı.
Ölüm də heyifdir qeyrətsizlərə—
Ölənlər torpaqdır—Vətəndir, axı!

Ölümə dağ çəkdi şəhid Nəsimi,
Babəkdən əcəl də düşdü qorxuya
Ölən də öləsən Beyrəklər kimi—
Ölümün düşmənə meydan oxuya!

Bu yurdda nə qədər alçaq, satqın var
Qurban gedəcəkdir igidlərimiz.
Başdan hökm edirsə Səhl-Sumbatlar
Elə qan gölündə üzəcəyik biz.

Şəhid var, deməli, ***ANA VƏTƏN*** var,
Şəhidlər – bu yurdun qılınc-qalxanı.
Şəhid var, deməli, sağaldacaqlar
Köksü parçalanmış Azərbaycanı!

* * *

Əsgər qardaş!
Görmürsənmi yollarını gözləməkdən
nə gündədir ana Torpaq?!
Gözünü sil ,
talan olmuş bu ellərə,
viran qalmuş könüllərə,
əsirlikdə zülüm çəkən
qocalara, uşaqlara,
qarılara, gəlinlərə
bir yaxşı bax!
Daha geri çəkilməyə yermi qalır?
Görmürsənmi yağı düşmən
Vətənində at oynadıb,
məskən salır?!
Yığ başına igidləri,
yağıların üzərinə
şahə qalxan dalğalar tək
qoşun-qoşun axın, gedin!
Göyü-yeri silkələyən
bir «Cəngi»nin qanadında
ildırım tək çaxın, gedin!
Bu dünyaya haray salsın
vuruş səsi!
Köksünüzdən qoy püskürsün
od yurdunun od nəğməsi

Daha belə yaşamağa dözüm yoxdur,
Sən də, mən də bilirik ki,
bizim seyrək cərgəmizdə
öz canının üstə əsən,
puldan ötrü, vardan ötrü
Vətənini qurban kəsən
alçaq çoxdur!

* * *

Bu cəng «Koroğlu cəngi»dir,
İgidlər el pələngidir.
Hər qaya bir üzəngidir,
Hər zirvə Çənlibel kimi.

Qəzəbiniz alovlansın,
Düşmən sizi alov sansın.
Sinənizdə alov yansın
Od puskürən bu el kimi.

Qarabağın yarası qan,
Dərd sellənir yarasından.
Ey ərənlər, gəlib zaman
Kükrəyin dəli sel kimi.

Sıldırımı mum eləyin,
Səngərləri şum eləyin.

Yağıları qum eləyin,
Çırpın daşlara yel kimi.

Yaralanmış aslan olun,
Yurdumuza qalxan olun.
Vətən—***AZƏRBAYCAN*** olun,
Dönün yumruğa əl kimi.

* * *

Yoxsa bu yurd
dərd içində
çırpınaraq
can verəcək.
Sonra onun
göyü, yeri,
oğlu, qızı
dəli kimi hönkürəcək.
Bir az keçsə
gec olacaq.
Bu vətənin torpaqları
illər boyu olduğu tək
düşmənlərə
əbədilik pay qalacaq!

Covğun dərdin əsərindən
Yarpaq kimi əsirəm mən.

Öz yurdundan əsirgənən
Qan nəyimə gərək mənim?

Dövrəmizi alıb duman,
Tıncıxmışıq zaman-zaman.
Üfüqündən kədər daman
Dan nəyimə gərək mənim?

Bu diyara hopub heyrət,
Torpaq – namus, torpaq – qeyrət,
Vətənsiz dünyacan şöhrət—
Şan nəyimə gərək mənim?

Sinəmdir dağlar çəkilən,
Gözümdən oddur tökülən.
Qürbətdə zərə bükülən
An nəyimə gərək mənim?

Bu dağları qibləgah san,
Öz elində ocaq ol, yan.
Vətənə qurban olmayan
Can nəyimə gərək mənim?

* * *

Parçalanmış ürəyinə
qurban olum ***AZƏRBAYCAN—***
ANA VƏTƏN!
Bir silkələn!
Qazan xanın qılıncını
dayaq elə!
Nəsiminin köynəyini
bayraq elə!
Mehdilərin, Həzilərin,
Gərayların, Vəzirlərin
qeyrətini çıraq elə!
Hər daşını, hər kolunu
yaraq elə!
Hər oğlunu, hər qızını
silaha sıx, patron elə,
daraq elə!
Məlik kimi qıpçaqların,
öz evindən qaçaqların,
boğosların, vartanların—
bu torpağın üzərində
ilan kimi yatanların
qəddini əy—oraq elə!
Boş-boşuna
«Mənəm, mənəm!» – deyənlərin,
qeyrətini yeyənlərin

varlığını boz kül elə,
torpaq elə!
Bükülərək yerə gəlmiş
dizlərini düzəlt, dikəl!
Ey ***ULU YURD***, ey ***QOCA NƏR,***
özünə gəl!
Havalansın qoy sinəndən
igidlərin ***«VƏTƏN!»*** – deyən
od nərəsi!
Bu nərədən lərzə gəlsin,
səni hələ yazıq bilən,
səni hələ tanımayan
YER KÜRƏSİ!!!

Tofiq Yusif.
(Hüseynov Tofiq Yusif oğlu)
«Vəhşilər»

Kompüterdə yığan: ***Afət Mayılova***
Dizayner: ***Həcər Əsgərova***
Korrektor: